

活寫

pagebinnus ay semudad

書くことを活かす
Vigorous Writing

文·圖 | tuwaq masud 杜佉克·瑪蘇筮 (噶瑪蘭語師徒制全職族語學習員)

作者在工作室內進行族語繪本的翻譯與錄音。

semudad nani, meRakebalan ti iku.
寫作的同時，我也在成為噶瑪蘭族人。

nengi a d a m k u ,
qanengi iku
meRapataqsian sinanam tu
sikawman ku, kebalan. patudan ku
nani, bai ku, melaziw ti tu uwalu
betin tasaw na. pataz pakungku
aizipna timaimian temud tu masang
ay kungku seRay waway na
kebalan.

senazau, ipilan ku yau
simsuqasan zau nani, mengid iku
maska semudad. semudad tu sabulan tu
simsuqasan zau, wan ma mesuppaR
temankebalan qawman mai qasemin.
kenasianem tu qasudadan tu kungku
nani, mai yu pamemeng mezukat
makasianem ta aneman. “naquni ay
kunku qasudadan ku? naqunian ku
semudad qawka qasuppaRan na Raqit?”
nayau nani, medaduna iku mipil tu
patudan ku, bai ku, seRay baqbaqian,
baibedan ta damuan. nizi ta wawayan
zau, yau iku semudad nani, yau ti
kenasianeman zau, “semudad iku
nani, sinanam iku qaya naqunian
meRakebalan.”

anu ngid iku sikawma tu lanas zau,
naquni aka semudad qawka maqezaq tu
makan ay sikawman na

嘗試用噶瑪蘭族語進行文章創作，不只
有自己的收穫，也可以
反過來帶動噶瑪蘭族語
的發展。

時在學習如何成為一位噶瑪蘭族人。

如同我想要表達一件事情的時候，就必須思考應該要如何書寫才會符合噶瑪蘭族的語言，而非從華語思考才翻譯成噶瑪蘭族語。所以，我很感謝有族語文學獎，當我想要投稿時，我就在成為噶瑪蘭族人的路上，學習長輩們思考生活中各種事物的方式。

文章創作，源自於祖先的知識

很感謝祖母對我說過許多噶瑪蘭族的傳統故事，所以我就會有很多的靈感來創作文章與故事，進而報名參加族語文學獎，文學獎中的四個文類我都有投稿。

第一個部份是新詩，詩名是〈相認〉。這是一篇書寫當代人抑鬱、憂鬱的詩。有時候我們會心情鬱悶，就像是一個魔鬼被迫追砍我們自己。也許，我們可以轉身承認這個魔鬼，原來是自己。當自己與心魔相認時，或許我們才

kebalan. senazau, muwanay iku yau
simsuqasan zau, mengid iku melabu
nani, yau ti iku maska meRakeblan,
maska sinanam tu waway na baqi
bai kasinem tu nianiana semapan ta
qenabinnusan ta.

tasu ay senudadan, nizi ta qenasuppaRan na baqbaqi baibai

adengay muwaza nipakungkuan na
bai ku timaikuan tu zana kebalan ay
kungku, Raqana yau muwaza
kenasianeman ku tu qasudadan ku
tu kungku sapabula tu simsuqasan.
usepat lamangan na simsuqasan
zau nizan ku bula tu nisudadan ku.

saqaussiq qakezut ay (“sinse” zin
na hulam) nani, “simsazemaken”
nangan na nisudadan zau. semudad
tu tangi ay lazat, yau zuma piyu ti
anem ta, azu ti yau ussiq kuit pawRat
mettung timaitan. pasi, qanengi ita
liwaliw sazemaken tu kuit ’nay
timangu aita. simsazemaken ti kuit
na anem ta seRay aita, nazau awka
qanengi melapus tu siqet na anem ta,
qainengat pa anem ta.

saqazusa kezut ay kungku (“sanwen”
zin na hulam) nani, “pasani ti
semani sisiw ku ti senunis”.
sikawman zau “senunis” Raynguan
na Raqit sikawma, ussa maken ta
qenabinnusan ay sikawman. nizi ta
sikawman zau “sunis”, temuRang
ti tu “-en-“ nani, senunis ti, “sunis
pama ita nani, nengi ay, qalizaqan
ay, simunang ay kenasianem seRay
waway.” zin na imi na. semudad tu
paqenanem bai meRapalpala ti uRu
na, muwaza ti lanas kalingunan na
ti. qaqanan na sisiw timangu iyu na,
sisiw ’nay ti senunis timangu
kenasianeman na sizenges tu
qenabinnusan na ta unayan sunis
pama.

saqatulu maRung ay kungku
 (“changpiansiawsuo” zin na hulam)
nani, “seniqetan tu qenabinnus ni
utay”. kungku zau nizi ta masang
ay kungku na baqian. azu zin na
baqian, pennu mala tu paqenanem
miRuR ay sunis, ti utay nangan na
sunis ’nay, matiwi sa ussiq mai tu
lazar ay lawlaw binnus. tayan
temud ti utayan qeman tu qaqanan na

能夠稍微緩解我們的心結，調適心情。

第二個部份是散文，名稱是〈我的小雞絲努妮斯去哪了〉。主角小雞的名字「絲努妮斯（senunis）」並不是族人生活中會使用的語彙。它是從「sunis（小孩；還小）」這個詞彙衍生而來的，意思是童真。這篇文章在書寫一位女性長輩失智的故事，她忘記了許多事情。故事中小雞的飼料原來是她的藥物，而那個小雞其實是不存在的，是她所懷念的，那個美好的童年。

第三個部份是長篇小說，名稱是《武帶的生命之繫》。這是一篇根據耆老口傳的故事改寫而來的。根據長輩的敘事，海龜拯救了一位溺水的男孩，男孩叫做武帶。他們去到一座無人島上生活，海龜教會武帶食用海中的食物，最後將武帶送回部落中。所以噶瑪蘭族人很會食用海產就是海龜所教授的。這篇創作就是從上面的傳說故事中改寫而來的，使故事有更多細節與劇情。

第四個部份是翻譯文學，我翻譯的是《賣火柴的小女孩》。我一邊翻譯這篇故事，一邊向長輩們請教。比方說我想知道族語形容火的時候，是用「明」還是「亮」來形容？這兩個族語詞彙有什麼差異？因此，在翻譯的過程中我學習到很多知識。

所以，雖然我正在進行文章創作，但是這些都是源自於祖先們的知識，源自於過去的傳統生活。

試著為族語注入新的生命力

嘗試用噶瑪蘭族語進行文章創作，不只有自己的收穫，也可以反過來帶動噶瑪蘭族語的發展。怎麼說？也許以後越來越多噶瑪蘭族語創作的出現，噶瑪蘭族語的語彙跟句子也會越來越豐富多元。文學，可以為語言注入新的生命力。◆

lazing pennu 'nay, Raylikuz semuzu patanan ti utayan sa damu, senazau suppaR lazat na kebalan qeman tu zana lazing ay qaqanan. nizi ta kungkuan zau, paqawazan ku zuma ay lanas, paqemaRung, paqelizaq tu kungku zau.

saqasepat nitaqinan (“fanyiwenxue” zin na hulam), semudad iku tu “tazungan ay sunis baliw tu teking”. yau iku temaqin tu kungku zau, yau iku mipil tu baqbaqian baibedan. azu ti naqunian ta sikawma tu naquni qenauRasan na Ramaz, teRi uu muRas? zau uzusa sikawman yau niana mai sasetar ni? senazau, muwaza nisinanam ku temaqin tu kungku zau.

senazau, kenasianeman ku nani, semudad iku tu tasu ay kungku sayzi, wanayka zau nizu nizi ta qenasuppaRan na baqbaqi, baibai, nizi ta qenimasang ay qenabinnusan.

maska paqebinnus tu sikawman

maska semudad tu sikawman na kebalan tu kungku, ussa wan ma aiku yau ti muwaza nisinanaman, qanengi qaya pasaya paqanengi tu sikawman na kebalan. manna nazauan ku sikawma? qusazui wiya ti muwaza senudadan na kebalan, qawiya ti muwaza sikawman na kebalan. senudadan nani, qanengi paqebinnus tu sikawman.◆

tuwaq masud

杜佻克·瑪蘇筮

噶瑪蘭族，花蓮縣豐濱鄉新社部落人，1982年生。台灣大學人類學系畢業，現就讀東華大學民族事務與發展學系碩士班，通過原住民族語言能力高級認證。現任噶瑪蘭師徒制全職族語學習員。